

Maribor. Živeli zborovalci! Naprej katoliško prepričanje!

Tiskovno društvo.

Ljutomer. Katoliškonarodni Slovenci ljutomerskega okraja radostno pozdravljamo novo katoliškonarodno društvo!

Srabočan.

Konjice. Katoliško politično društvo konjiško prisrčno pozdravlja najmlajšo posestrimo. Bog in narod!

Voh.

Vransko. Rasti, procvitaj! Novemu društvu slava! Katoliško politično društvo za vranski okraj.

Zdolšek, preds.

Sv. Lenart v Slov. gor. Iskreno pozdravljamo društvo kot novega soboritelja za katoliškonarodna načela!

Kat. pol. društvo za šentlenarski okraj.

Pristova. Somišljeniki srčno pozdravljamo zborovalce katoliškega političnega izobraževalnega društva. Rasti, procvitaj!

Doberšek.

Jarenina. Navdušeno pozdravljamo ustanovitev katoliškega političnega društva za šmarnski okraj in iskreno želimo, da bi novo društvo vzbudilo celi okraj, poživilo katoliško in narodno zavest in združilo vse dobromisleče rodoljube in kmete v skupno armado neustrašenih borilcev za katoliško vero, za narod slovenski in za avstrijsko domovino. Huda se vsepovsodi godi našemu narodu; tlačijo ga tuji sovražniki, pačijo ga domači nezvesti sinovi, ki hočejo naše ljudstvo z židovskim lažliberalizmom in z brezverskimi načeli odtujiti tisočletnim našim sporočilom, mu iztrgati iz srca ljubezen do vere in do cerkve in mu tako pripraviti gotovi propad. Slava Vam, vrli katoliški možje lepega šmarnskega okraja, da ste se vpricho tolkih nevarnostij vzbudili in si ustanovili domače ognjišče, kjer se bodete ogrevali za pravi krščanski napredek našega naroda, se bodele v vsem potrebnem izobraževalni in se učili vojskovati se za staroslavne naše narodne svetinje proti tujm in domačim sovražnikom. Ustanovitev Vašega društva je nova stopinja k popolni organizaciji južnoštajerskih Slovencev na katoliškonarodni podlagi. Ker nam je te organizacije proti dvojnemu sovražniku nujno treba, se ustanovitve Vašega društva kot novega sobojavnika še posebno radujemo Slovenci ob meji. Bog blagoslovi Vaše plemenito delo! Bog živi vse vrle zborovalce, posebno pa še delavce na katoliškem-slovenskem polju!

Kat. pol. društvo.

Državni zbor.

Nekaj za kmete.

Da se kmetom, posebno manjšim posestnikom, katerih posestvo ni cenjeno nad pet tisoč kron, nekoliko pomaga, je cesarska naredba z dne 16. avgusta 1899 določila, da se od takih posestev ne pobira več pristojbina, kakor poprej, ako posestvo prevzame otrok po smrti starišev. Ker bi pa na tak način država zgubila na leto blizu devet milijonov kron, se je ob enem določilo, da prenehajo tiste olajšave, katere so veljale pri prodaji hiš, katere so — navadno radi dobičkarje — zidali po mestih stavbeniki spekulanti. Le-ti so se toraj odločno uprli imenovani cesarski naredbi in prosili v posebnih pismih državne poslance, naj delajo na to, da se cesarska naredba, ki se je izdala na korist manjšim posestnikom, zopet odpravi.

Da se ta velevažna stvar vredi, se je izvolil poseben pristojbinski odsek, kateremu načelnik je vitez Berks. Pred kratkim je ta odsek predložil zbornici sledeči zakonski načrt:

Oni cesarski odlok zastran odprave, oziroma olajšave pri pristojbinah, se odpravi, ker je nepostaven; a namesto njega se vpelje postava, ki dovoljuje, da se v slučaju, ko prevzame sin posestvo od očeta, katero ni vredno čez 5000 kron, opustijo vse pristojbine; pri posestvih od 5000 kron do 10.000 kron se plača pa samo pol odstotka. To je toraj jako znatna polajšava kmetom

na korist. Nadalje določuje predlog pristojbinskega odseka, da znašajo pristojbine 2 $\frac{1}{2}$ odstotka od novih in prezidanih poslopij, ako v štirih letih preidejo v druge roke.

Zgoraj omenjena cesarska naredba z dne 16. avgusta 1899, katera je gotovo po volji vsem manjšim posestnikom in prijateljem ljudstva in bodo vsi pravi zastopniki ljudstva tudi glasovali za to, da se tudi nova postava glasi v tem smislu. Ker je bil takrat Čeh dr. Kaizl finančni minister, ko je izišla imenovana cesarska naredba, je bilo primerno, da tudi on taisto zdaj v zbornici zagovarja naproti mnogim njenim nasprotnikom. To je tudi storil pretečeni petek, dne 19. aprila. A vedno so se mu upirali in ga zbadali med njegovim govorom mnogoteri neprijatelji našega vbožega ljudstva. Prav posebno je dr. Kaizlna zbadal tudi zastopnik ljubljanskega mesta dr. Tavčar.

Mnogoteri poslanci želijo, naj bi se pobiranje pristojbin za slučaj smrti starišev opustilo tudi pri večih posestvih. Toda finančni minister je izjavil, da je svota od 5000 kron najvišja, za katero naj velja oprostitev. Če bi večina zbornice glasovala za oprostitev od večih zneskov, pride cela postava v nevarnost, ker bi je vlada ne predložila cesarju v potrditev. V kratkem bo dovršila zbornica razpravo o tej postavi.

Veselo znamenje boljše bodočnosti.

Katoliški avstrijski Nemci so ustanovili »Katoliško šolsko društvo«, ki ima ta namen, da vzgaja katoliške ljudske učitelje in vstanavlja zasebne ljudske šole in učiteljišča. Udov steje to društvo nad 45.000. Prihodnji naš cesar, nadvojvoda Franc Ferdinand je že dalje časa želel, da prevzame on varstvo ali pokroviteljstvo tega »katoliškega šolskega društva«. Predsedništvo tega društva, kateremu načelnik je zdravnik dr. Schwarz, se je v sredo 17. aprila 1901 poklonilo svitlemu prestolonasledniku Francu Ferdinandu in ga prosilo, naj prevzame pokroviteljstvo društva. Dozdaj je bil pokrovitelj društva prevzvišeni škof St. hipolitski dr. Rössner. Nadvojvoda je pri tej priliki izjavil blizu sledeče besede: »Prav rad prevzamem to mesto »pri katoliškem šolskem društvu, katero »je ravno današnje dni silno važno. Kajti »tisti, ki danes kričijo: »Proč od Rima« — kričijo tudi: »Proč od Avstrije«. Jaz »bodem društvo podpiral ne le samo z »besedo, temveč tudi v djanju. Želim, da »se te moje besede objavijo«. Govoril je presvetli nadvojvoda blizu deset minut. Besede nadvojvode Franca Ferdinanda so se bliskoma razglasile po vseh krajih cesarstva. Dan pozneje, v četrtek, so o tem dogodku prinašali časniki že mnogovrstna sporočila. Ta stvar je grozno zbudila tudi vse državne poslance, ki ne morejo trpeti ničesar, kar diši po katoliški soli. Zato so nemški narodnjaki: Deršata, Kaiser, Pomer itd. precej ob začetku seje pretečenega četrtega vložili interpelacijo, v kateri so prašali ministerskega predsednika dr. Körberja: ali mu je znano, kaj je govoril nadvojvoda in kaj namerava vkreniti proti temu? Dr. Körber ni bil v zadregi. Ministerstvo je slutilo, kaj se vtegne zgoditi v seji ter se je pred sejo zbornice že posvetovalo o odgovoru proti slučajni interpelaciji. Dr. Körber je toraj izjavil: »da mu »ni bilo znano, kaj namerava storiti prestolonaslednik, da je pa to njegovo »početje čisto zasebnega značaja; da pa mora »on (dr. Körber) zavreči tako nedostojno »obnašanje, kakoršno se je slišalo danes »nasproti članu presvitle cesarske hiše«.

Na desnici zbornice so odobravali poslanci te besede ministerskega predsednika, levičarji so hudo ugovarjali. Z odgovorom ministerskega predsednika je bil nezadovoljen tudi štajerski poslanec Malik, ki je zahteval, da se začne v zbornici razprava o ministrovih besedah ter predlagal glasovanje po imenih. A 149 glasov je bilo proti predlogu

in le 106 za Malikov predlog. Čehi so odločili: vsi, ki so glasovali, so glasovali proti razpravi; nekateri pa so rajše zapustili zbornico, kakor da bi se uprli proti cesarski hiši. Znano je namreč, da soproga presvitlega prestolonaslednika je rojena grofica Chotek, toraj českega rodu in da je presvitle nadvojvoda tudi velik prijatelj Čehov. Češki poslanci so toraj glasovali proti razpravi ne radi tega, kakor da hrepenijo po katoliških šolah, temveč iz političnih ozirov, ker vedo, da je nadvojvoda Franc Ferdinand naklonjen češkemu narodu. Toliko bolj nas mora boleti, da je poslanec ljubljanskega mesta dr. Tavčar, glasoval s nemškimi prusaki, ter se zameril s tem tudi Mladočehom, ki so kaj pikre opazke delali nad njim, o katerem so pričakovali, da bo Čehe podpiral.

Procesije v državnem zboru.

Vsenemškimi prusakom v zbornici tudi procesija ni po volji, katero so nameravali dunajski katoličani prirediti v proslavo sv. leta. Poslanec dr. Eisenkolb je zahteval od zborničnega predsednika, naj poduči dr. Körberja, da ne sme privoliti v to, da bi se po dunajskem mestu zdaj vršil tak obhod, ko je skupaj državni zbor. — A predsednik grof Vetter ga zavrne precej robato: »Jaz nimam ministerskemu svetu dajati nobenega nauka«. Med govorom dr. Eisenkolba se je večina zbornice temu poslancu rogala in glasno smejala.

Slovanski centrom in slovensko-hrvatski klub.

Ker so slovenski liberalni poslanci izstopili iz jugoslovanskega kluba, se je v seji slovenskega središča dne 19. aprila pretresaval predlog dr. Šušteršiča, viteza Berksa in župnika Žičkarja, naj se zdaj oba kluba združita. V tem smislu se je želja slovenskega centra razodela dr. Ivčeviću, predsedniku jugoslovanskega kluba.

Za pogorelee na Blanici.

Poslanec Žičkar in tovariši so vložili nujni predlog v pomoč Blančanom (v brežiškem okraju), katerim je požar dne 9. aprila napravil škode blizu 40.000 kron po odšteti zavarovalnini. Beda je velika, ker je zgorela vsa krma, živež in vse poljedelsko orodje. Kje je pa še žetva?

Dopisi.

Dunaj. (Posl. Žičkar in dr. Ploj s tovariši) sta stavila v drž. zboru dne 29. marea 1901 do trgovinskega ministra sledečo interpelacijo: V zadnjih letih se je obrnilo več okrajnih zastopov, županstev, krajnih šolskih svetov in drugih korporacij iz Spodnjega Štajerja do c. kr. trgovinskega ministerstva s prošnjami, da bi dobili poštni uradi, ki se nahajajo v krajih s slovenskim prebivalstvom, pečate in napise tudi v slovenskem jeziku. Pravica, da to zahtevajo, je celo naravna in utemeljena v § 19. državnih osnovnih zakonov.

Pa tudi z ozirom na potrebe vsakdanjega življenja mora vsak pametno misleč človek pripoznati, da je brezuvetno potrebno, da nosijo poštni uradi v slovenskih krajih udomačeno slovensko ime. Kajti mnogokrat se nemška imena močno razločujejo od slovenskih. Tako se glasi trg Sevnica v nemškem Lichtenwald, Konjice Gonobitz, Doberna Neuhaus, Rimske Toplice Römerbad, Laško Tüffer, Planina Montpreis, Radinci Radein, Dramlje Trennenberg, Ljutomer Luttenberg, Ptuj Pettau.

Samoumevno je torej, da so poštni uradi ravno tako kakor drugi uradi dolžni spraviti si pečate z napisi maternega jezika dotičnega prebivalstva. Za take napise so se potegovali okrajni zastopi Sevnica, Ptuj, Ljutomer, občine Dramlje, Hrastje in Mota, Kapela, Očeslavei, Ivanjševci, Radenci, Murskivrh-Zasad,